

Grundloven af 4de November

Taler

Carl Johan

Dato

7 mai 1828

Sted

Christiania

Omstendigheter

Advarsel mot 17. mai-feiring

1

Vi Carl Johan, af Guds Naade Konge til Sverige og Norge, de Gothers og Venders; Gjøre vitterligt:

5

Hans Majestæt havde ventet, og havde fuld Føie til at være overbeviist om, at de Personer, som i de sidste fire Aar søge at sætte Norges fredelige Beboeres Sind i Bevægelse, hver Gang den 17de Mai nærmer sig, vilde ophøre med deres mod almindelig Orden stridende Fremfærd, deels for ikke at handle imod Grundloven af 4de November 1814, deels af Frygt for igjen at vække fordums Uvillie imellem tvende Nationer, som nu leve lykkelige, efterat deres Blod i Aarhundreder har vædet den fædrene Jord, hvis kjække Beboere fortjente at besjeles af en ved gjensidig Fordeel vakt Tillid. Men da Hans Majestæt med Bekymring seer, at nogle Enkelte endnu stræbe at vildlede den offentlige Mening, vil Høistsamme ikke lade sin Anskuelse i saa Henseende forblive ubekjendt, og Hans Majestæt henvender sig til Folket med den Tillid, hvormed en god Fader taler til sine Børn.

15

20

Det algode Forsyn adspredte de uheldsvangre Skyer, som i 1814 truede Landet, og vendte Begivenhederne efter denne Tidspunct til Norges Bedste. Dersom menneskelig Medvirken havde Deel deri, da er det sikkert ikke Overlægningerne eller Beslutningerne af 17de Mai, som vi skylde den lykkelige Forfatning, hvori vi nu befinde os.

25

Foreningen med Sverige gjorde Ende paa den mislige Stilling, hvori Norge befandt sig, og Grundloven af 4de November 1814, som befæstede denne Forening, blev Garantien for den Scandinaviske Halvøes rolige og lykkelige

30 Fremtid. Grundloven af 4de November 1814 er Norges eneste Grundlov. Den
er gjensidigen besvoret af Kongen og af Folket, efterat den Tvist var ophørt, hvis
uheldige Virkninger Nationen endnu føler. Hiint Onde forarmede Landet, og
kom saavel dets Sønners som deres Svenske Brødres Blod til at flyde; og det maa
tilskrives Folkets Redelighed, dets Kjærlighed til Orden, Retfærdighed og
Troskab mod svorne Løfter, at der nu i fjorten Aar har hersket Fred i vore Dale,
35 og at sammes Beboere i Roe have kunnet høste Frugterne af deres Flid.

Det er Grundloven af 4de November 1814, som fordeler de constitutionelle
Magter, som bestemmer Kongens saavelsom enhver Statsborgers
Forbindtligheder, Pligter og Rettigheder. Det er denne Lov, som Kongen
40 høitideligen har lovet at følge og at overholde. Det er den, Folket skylder Tillid,
Ærbødighed og Lydighed.

Grundloven af 4de Novbr. 1814 omfatter Alt, hvad der bør være os helligt og
dyrebart; de nye Forpligtelser findes deri forskrevne, ligesom Maaden, paa
45 hvilken Forbedringerne skulle forberedes og besluttes. Loven af 17 Mai 1814 er
ophørt fra det Øieblik af, at den gjensidigen besvorne Grundlov af 4 Novbr. er
sat i dens Sted, og kan ligesaalidt som gjældende Lov paaberaabes i offentlige
Forhandlinger, som enhver anden, ved senere given Lov, ophævet ældre
Lovbestemmelse.

50 Kongen er visseligen Den, som meest glæder sig over de Fremskridt, Norge i saa
faa Aar har gjort, og den Udsigt, som viser sig for Landet. Hans Majestæt regner
kun lidet paa de Anstrængelser, Høistsamme har maattet anvende, og de
Hindringer, der have været at overvinde, for at forskaffe Norge de Fordele, det
55 nu er i Besiddelse af; thi Hans Majestæt er den Første, der erkjender, at vi skyldte
Forsynet, der saa uafladeligen har vaaget over den Scandinaviske Halvøes Ro og
Lykke, Tingenes nærværende heldige Stilling.

Hans Majestæt bønfalder Himmelen om Varigheden af de Velgjerninger, den
60 Almægtige har skjænket os, men Hans Majestæt føler, at vi blot ved Ydmyghed,
Taknemmelighed og vedvarende Rolighed kunne gjøre os værdige dertil.
Overdrivelser, overspændte Meninger, Vildfarelser fortjene ikke Navn af
Begeistring eller af Fædrenelandssind, og det er for at de Velsindede kunne
hæmme de Uordener, man har havt at klage over, at Hans Majestæt erklærer, at
65 Høistsamme misbilliger de Sammenkomster, som have havt Sted den 17 Mai
siden 1824, og som have foraarsaget Oprin, stridende imod god Orden og

offentlig Anstændighed, og som have givet Anledning til Uroe og Splid imellem forskellige Classer af Borgersamfundet. Dette er Kjendsgjæringer, hvis
70 Rigtighed ikke kan modsiges. Ledet af disse Bevæggrunde, og for at afvende ubehagelige Følger, befaler Hans Majestæt alle vedkommende Autoriteter at vaage over, at Jntet, i Anledning af denne Dag, foregaaer, som er stridende imod Grundloven af 4de Novbr. 1814, imod Lovene i Almindelighed og god Orden. Hans Majestæt forventer, at Hans Undersaatter ikke ville udsætte den offentlige
75 Rolighed for at blive forstyrret, og Hans Majestæt paalægger samtlige civile og militaire Autoriteter at anvende Lovenes hele Strengthed imod den eller dem, der, uagtet denne faderlige Advarsel, maatte tillade sig Overtrædelser imod Love og Velanstændighed.

80 Norges Folk! Du er retsindigt og trofast - kald tilbage i Din Erindring de Ulykker, der hvilede tungt paa Dig for fjorten Aar siden - sammenligne Din nærværende Stilling med Din Stilling paa hiin Tid. Hvis Du vil, at Dit Held skal tiltage, at Dine Eiendomme skulle gaae i Arv til Dine Efterkommere, hvis Du vil leve trygt under Lovenes Beskyttelse: saa vedbliv at adlyde Din Konges Røst.
85 Han har skjænket Dig den Frihed Du nyder, Lighed for Lovene. Han har aabnet Ærens Bane for Dine Sønner. Ham alene skyldes Eftergivelser. Ansee fremdeles tillidsfuld det Svenske Folk, som Din Broder, og afviis Enhver, som sætter Din Frihed i Vove, i det han søger at fjerne fra hinanden forenede Broderfolk.

90 **Kilde**

www.stortinget1905.no

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/grundloven-af-4de-november>

95

100

105